

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного
процесуального кодексу України щодо уточнення вимог до
документів у справах про усиновлення»
*(реєстр. № 14106 від 08.10.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці представлено аналіз проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо уточнення вимог до документів у справах про усиновлення» (реєстр. № 14106 від 08.10.2025), який розроблено з метою удосконалення правового регулювання у сфері усиновлення дітей шляхом уніфікації та цифровізації вимог до документів, що подаються заявниками.*

***Ключові слова:** цифрова трансформація, усиновлення, цивільне процесуальне законодавство, орган опіки та піклування.*

Вступ

Метою проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо уточнення вимог до документів у справах про усиновлення» (далі – законопроект) згідно з пояснювальною запискою є «удосконалення правового регулювання у сфері усиновлення дітей шляхом уніфікації та цифровізації вимог до документів, що подаються заявниками». Запропоновані зміни спрямовані на забезпечення достовірності та актуальності відомостей про стан здоров'я осіб, які виявили бажання усиновити дитину, за рахунок використання даних електронної системи охорони здоров'я, що унеможливило б подання сфальсифікованих чи застарілих медичних довідок.

За результатами аналізу положень законопроекту вважаємо за доцільне висловити такі міркування.

Основна частина

1. Законопроектом пропонується доповнення частини третьої статті 312 Цивільного процесуального кодексу України новим пунктом 5, відповідно до якого орган опіки та піклування повинен формувати висновок на підставі відомостей, отриманих з електронної системи охорони здоров'я, проте не визначено, яким чином орган опіки та піклування отримує ці дані, хто саме з органу опіки та піклування матиме право на доступ до цієї інформації. Це створює правову невизначеність і ризик порушення права на таємницю про стан здоров'я заявника (стаття 39-1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»), порушення Закону України «Про захист персональних даних» (оскільки медичні дані про стан здоров'я є чутливою інформацією), а також зловживань або витоку даних, якщо не буде чітко врегульовано порядок їх запиту, передачі й зберігання. Окрім цього, орган опіки та піклування не є суб'єктом електронної системи охорони здоров'я, тобто не має прямого права доступу до даних медичних установ.

Таким чином, із метою дотримання вимог законодавства у сфері захисту персональних даних та таємниці про стан здоров'я, вважаємо за доцільне

доповнити законопроект нормою про надання органам опіки та піклування доступу до відповідних електронних відомостей виключно за згодою заявника.

2. У законопроекті передбачено, що орган опіки та піклування отримує відомості про стан здоров'я заявника з електронної системи охорони здоров'я і формує на цій основі висновок для подання до суду. Однак, заявник не залучається до цього процесу, не повідомляється про результати перевірки до фактичного розгляду заяви у судовому засіданні (чи знайдені дані, чи відсутні, чи є протипоказання), не має можливості вчасно виявити та виправити помилки до проведення судового засідання, які можуть бути в електронній системі (наприклад, старі або некоректно внесені медичні записи). Таким чином, існує ризик, що до суду потрапить висновок, сформований на основі помилкових даних, і заявник дізнається про це лише під час судового засідання, коли виправити ситуацію вже складніше та створюється ризик затягнення судового розгляду заяви про усиновлення дитини. Якщо орган опіки та піклування одразу проінформує заявника про результати перевірки, це дасть можливість заявнику вчасно виправити помилку, звернувшись до медичного закладу. Також це запобігає виникненню недовіри до органів опіки та піклування та мінімізує ризики затягнення розгляду судової справи або оскарження судового рішення.

Таким чином, пропонуємо запровадити обов'язок інформувати заявника про результати медичної перевірки через електронну систему. Так, щоб уникнути помилок і недовіри, пропонується доповнити пропонований законопроект пунктом 5 частини третьої статті 312 Цивільного процесуального кодексу України таким реченням: «Орган опіки та піклування повідомляє заявника про результати перевірки даних про його стан здоров'я, отриманих з електронної системи охорони здоров'я.».

Зміст законопроекту	Пропозиції щодо змін до законопроекту
Цивільний процесуальний кодекс України	
Стаття 312. Підготовка справи до розгляду. ... 3. До висновку органу опіки та піклування мають бути додані: 1) акт обстеження умов життя заявника, складений за місцем його проживання; 2) свідоцтво про народження дитини; 3) медичний висновок про стан здоров'я дитини, про її фізичний і розумовий розвиток; 4) у випадках, встановлених законом, згода батьків, опікуна, піклувальника дитини, закладу	Стаття 312. Підготовка справи до розгляду. ... 3. До висновку органу опіки та піклування мають бути додані: 1) акт обстеження умов життя заявника, складений за місцем його проживання; 2) свідоцтво про народження дитини; 3) медичний висновок про стан здоров'я дитини, про її фізичний і розумовий розвиток; 4) у випадках, встановлених законом, згода батьків, опікуна, піклувальника дитини, закладу охорони здоров'я або навчального закладу, а також самої дитини на усиновлення.

охорони здоров'я або навчального закладу, а також самої дитини на усиновлення. 5) висновок, сформований органом опіки та піклування у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на підставі відомостей, отриманих з електронної системи охорони здоров'я, про відсутність підстав, передбачених пунктами 5 та 8 частини першої статті 212 Сімейного кодексу України, за результатами медичного огляду заявника. Суд у разі необхідності може вимагати подання інших документів.	5) висновок, сформований органом опіки та піклування у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на підставі відомостей, отриманих з електронної системи охорони здоров'я за згодою заявника, про відсутність підстав, передбачених пунктами 5 та 8 частини першої статті 212 Сімейного кодексу України, за результатами медичного огляду заявника. Орган опіки та піклування повідомляє заявника про результати перевірки даних про його стан здоров'я, отриманих з електронної системи охорони здоров'я. Суд у разі необхідності може вимагати подання інших документів.
--	--

Висновки

Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо уточнення вимог до документів у справах про усиновлення» (реєстр. № 14106 від 08.10.2025) вважаємо доцільним та актуальним, оскільки запропоновані ним зміни спрямовані на забезпечення прозорості процедури та цифровізації процесу при отриманні медичного висновку для осіб, які виявили бажання усиновити, взяти під опіку/піклування в прийомну чи патронатну сім'ю дітей-сиріт та дітей, що залишилися без батьківського піклування. Висловлені пропозиції, на нашу думку, сприятимуть покращенню якості законопроекту.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*